

ادامه از صفحه اول

ایران در غیاب هژمونی

در غیاب هژمونی، ایران با چه ابزاری قدرت اثرگذاری در منطقه را خواهد داشت؟ شاید به همین دلیل است که کشورهای دیگر و جریان‌های سیاسی داخلی می‌توانند در عراق، سوریه و افغانستان موقعیت ایران را دستکاری کنند. در غیاب هژمونی است که مقتدی صدر که هیچ‌گاه در عراق دست بالا را نداشته، اینک برای تثبیت موقعیتش یکی از ظواهر هژمونیک ایران را برای سبم‌خواهی سیاسی مورد حمله قرار داده است. اگر بخواهیم درباره نسبت ایران با همسایگان خود سخن بگوییم، سنه از هژمونی بلکه باید از یک تقوق سخن گفت؛ چراکه هژمونی تسلیم داوطلبانه دولت‌ها در برابر گفتمان ایدئولوژیک یا اقتدار نظامی است. از سوی دیگر به‌راحتی قابل حدس است در جهانی که کشورهای قدرتمندی همچون آمریکا، روسیه و چین هژمونی به معنای اجبار آن را از دست داده‌اند.
کشورهای کوچک‌تر برای حفظ هژمونی خود باید هزینه‌های گزافی بدهند که در نمرندبودن این هزینه‌ها تردید جدی وجود دارد. به تحلیل بری اندرسون، در نزد تریب، هژمونی از نفوذ قوی‌تر و از سلطه ضعیف‌تراست؛ اما در اندیشه گرامشی، هژمونی قوی‌تر و بنابین‌تر از سلطه است. اندرسون از این اختلاف‌نظر چنین نتیجه‌گیری می‌کند که اختلاف ذاتی میان هژمونی ملی و بین‌المللی وجود دارد، اما از سوی دیگر نمی‌توان از نظر دور داشت تغییر در هژمونی بین‌المللی ناگزیر در هژمونی داخلی اثرگذار است. هدفم از این آسمان و ریسمان کردن کذب یک چیز است و آن طرح پرستی اساسی است که شاید بتواند موقعیت داخلی کشورمان را ترسیم و تبیین کند. در واقع در شرایط کشور ما و کشورهای منطقه این غیاب هژمونی تا چه میزان مؤثر است؟ آیا وضعیت کنونی ما حاصل مواجهه قدرت‌های بزرگ بدون هژمونی با یکدیگر در منطقه است؟ خرده‌قدرت‌های منطقه‌ای که هژمون نیستند ولی قادرند در برابر خواسته‌های منطقی و غیرمنطقی دیگر کشورها و مردم خود ایستادگی و مقاومت کنند؛ هر قدر این مقاومت به درازا بکشد. آیا زمان آن فرانسیده است که از کارایی و عملکرد هژمونی معنای تازه پیدا کنیم و بگوییم کشورها درصند با دور تازه‌ای از اثرگذاری‌ها وارد میدان شوند. اگر بپذیریم با صورتی تازه از هژمونی و سلطه روبرو هستیم، باید به این پرسش پاسخ بدهیم برای مقابله با آن چه تمهیداتی اندیشیده‌ایم؟

«**برای نوشتن این یاداشت از کتاب «ه مثل هژمونی» بری اندرسون، ترجمه شاپور اعتماد، نشر نیلوفر استفاده کرد‌ام.**

دل‌بردن یا زهر‌ترک‌اندن؟

۴- بهره‌وری یکی از ضرورتی‌ترین معیارهای رشد اقتصادی پایدار در عرصه بین‌المللی است. در سه دهه گذشته شاهد بودیم که کشورهایی مانند ژاپن، کره‌جنوبی، مالزی و سنگاپور با دستیابی به رشد چشم‌گیر –آن‌هم از محل رشد بهره‌وری و نه از محل سرمایه‌گذاری‌های جدید- کام‌های بلندی در جهت رشد و توسعه پایدار برداشت‌اند. متأسفانه باید آن‌قدر کز میانگین سهم بهره‌وری در رشد اقتصادی ایران در چهار دهه گذشته تقریباً صفر بوده است. ۵- از دیگر ناکارهای اقتصادی، درآمد سرانه هر کشور است. گرچه درآمد‌های نفتی باعث رشد درآمد سرانه ایران در مقایسه با کشورهای پرجمعیت چین و هند بیشتر باشد، اما در سال‌های اخیر این فاصله با این کشورها کاهش یابد. مسیر کنونی اقتصاد ایران گرایش به سمت کشورهایی با درآمد سرانه متوسط رو به پایین دارد (درآمد سرانه بین هزارو ۲۶ تا چهارهزارو ۳۵ دلار). ۶- سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی از دیگر شاخص‌های مهم اقتصادی است. در یک دهه گذشته میزان جذب سرمایه‌گذاری خارجی کشورهای حوزه چشم‌انداز مانند ترکیه و عربستان بیش از پنج برابر ایران بوده و با اقتصادهای نوظهوری مانند چین، هند و کره‌جنوبی قابل مقایسه نیست (میانگین جذب سالانه چین در یک دهه گذشته ۲۰۰ میلیارد دلار بود است). ۷- شاخص فضا پیوست‌وکار را نیز می‌توان ازجمله شاخص‌های اقتصادی قلمداد کرد؛ هرچند این شاخص را در دسته شاخص‌های اجتماعی نیز قرار می‌دهند. بانک جهانی در سال ۲۰۲۰ در تازه‌ترین گزارش خود شاخص سهولت کسب‌وکار را منتشر کرده است. ایران بر اساس این گزارش در بین ۱۹۰ کشور دارای رتبه ۱۱۲ است و در بین کشورهای حوزه چشم‌انداز پایین‌تر از کشورهای امارات، اردن، بحرین، ترکیه و عربستان قرار دارد. ۸- مؤسسه لگانوم هرساله برای ارزیابی و مقایسه رفاه کشورها، اقدام به تنظیم شاخصی ترکیبی (مشتمل بر ناکارهای ثروت، رشد اقتصادی، کیفیت زندگی، شاخص کامیابی به نام شاخص کامیابی لگانوم می‌کند. بر اساس این شاخص، در سال ۲۰۲۰، رتبه ایران در بین ۱۶۷ کشور دنیا ۱۱۰است و بسیاری از کشورهای حوزه چشم‌انداز ۴۰۴ از جمله ترکیه، عربستان، کویت، امارات و گرستان و… رتبه‌ای بهتر از ایران دارند. ۹- از دیگر شاخص‌های اجتماعی باید به شاخص توسعه انسانی اشاره کرد؛ کشورهای دنیا بر اساس این شاخص به چهار دسته تقسیم می‌شوند. گرچه ایران در حال حاضر در بین ۱۸۹ کشور دارای رتبه ۷۰ است و از نظر توسعه انسانی رتبه خوبی دارد، ولی در بین کشورهای حوزه چشم‌انداز پایین‌تر از گرستان، کویت، عربستان، ترکیه و امارات قرار گرفته است.

ادامه در صفحه ۴

مهرشاد ایمانی: ماجرای علی لاریجانی و شورای نگهبان انکار دامه دارد و سر پایانی ندارد و حالا علی لاریجانی در متنی تفصیلی به مباحث مطرح‌شده از سوی شورای نگهبان پاسخ داده و مکتوب مباحثش را برای سران قوا و بسیاری از شخصیت‌های سیاسی ارسال کرده است. لاریجانی در متنی که حدود ۳۰ صفحه است، سعی کرده به همه شیہات و سؤال‌های شورای نگهبان پاسخ دهد. او نوشته است که هرچند این قبیل اقدامات دیگر سودی برایش ندارد، اما باعث اصلاح رویکرد شورای نگهبان می‌شود. ردصلاحیت علی لاریجانی شاید یکی از پرسووصداترین ردصلاحیت‌ها باشد؛ زیرا علاوه بر آنکه افکار عمومی از این موضوع قانع نشدند، مقام معظم رهبری نیز پس از اعلام نتایج بررسی صلاحیت‌ها و پیش از برگزاری انتخابات در سخنانی بیان کردند: «به بعضی از افراد که صلاحیتشان از نظر عیان، ظلم و جفا شد و به آنها یا خانواده‌هایشان که خانواده‌های محترم و عقیفی بودند، نسبت‌های خلاف واقع داده شد که بعداً ثابت شد آن گزارش‌ها غلط و خلاف است». لاریجانی متعاقب این سخنان به مقام معظم رهبری نامه نوشت و از ایشان تشکر کرد؛ «با سلام و عرض ارادت، بیانات حکیمانه حضرتعالی در سالگرد رحلت پیشوای بزرگ انقلاب اسلامی امام خمینی(قدس سره) برای آینده کشور، بار دیگر پایه‌های استوار و عقلانی نظام جمهوری اسلامی را ظهور بخشید. تذکر در مطالبه جناب‌عالی نیز در رفع ظلم و جفا که در بررسی صلاحیت کاندیدای ریاست‌جمهوری رخ داد، بزرگی و بزرگساری و روحیه حرم‌طلبی آن حضرت‌شان را عیان نمود. سیاست‌ارزم از خدانور علی، طول عمر باعزت برای آن جناب خواستارم». انتظار می‌رفت دربی تذکر رهبر انقلاب، شورای نگهبان در بررسی صلاحیت لاریجانی تجدیدنظر کند و حتی در ایام پیش از انتخابات گمانه‌زنی‌هایی مطرح می‌شد که اگر لاریجانی به صحنه برگرد ممکن است مناسبات انتخاباتی تغییر کند، اما شورای نگهبان هیچ اقدامی در

سیاست

مواجهه لاریجانی با شورای نگهبان همچنان ادامه دارد

پاسخ ۳۰ صفحه‌ای لاریجانی

راستای جبران جفای صورت‌گرفته انجام نداد. چند روز بعد لاریجانی در بیانیه‌ای خطاب به شورای نگهبان نوشت: «از شورای محترم نگهبان خواهشمندم بین خود و خدا با توجه به اثبات کذب‌بودن گزارش‌های داده‌شده به آن شورا در رابطه با بنده و خانواده‌ام در جریان بررسی احراز صلاحیت نامزدهای انتخابات ریاست‌جمهوری، کلیه دلایل عدم احراز صلاحیت این جانب را بدون هرگونه پرده‌پوشی به صورت رسمی و عمومی اعلام فرمایید». ک‌خدایی، سخنگوی وقت شورای نگهبان نیز در تویییتی نوشت: «احراز و عدم احراز صلاحیت داوطلبان ریاست‌جمهوری بر اساس اسناد و مدارک کافی و قابل اعتماد انجام پذیرفته و برای اعتراض به عدم احراز صلاحیت و انتشار عمومی دلایل آن در قانون انتخابات ریاست‌جمهوری حکمی پیش‌بینی نشده است». لاریجانی هم متعاقب این تویییت نوشت: «۱- سیاست‌های کلی ابلاغی رهبری معظم در باب انتخابات صراحت دارد که شورای نگهبان موظف به پاسخ‌گویی مکتوب درخصوص دلایل ابطال انتخابات و ردصلاحیت داوطلبان در صورت درخواست آنان است؛ لذا طروابط روشنی (فوق‌الذکر) در این امر وجود دارد و عبرت عدم پیش‌بینی حکمی در قانون انتخابات بهانه و آدرس غلط است. ۲- سیاست کلی صراحت بر اعلام کتبی دلایل ردصلاحیت توسط شورا دارد و ضرورتی بر حضور کاندیدا، دیده نشده است. آن زمانی که لازم بود شورای محترم نگهبان برای کشف صحت و سقم گزارش‌های کذب از کاندیداها دعوت نماید، دعوتی صورت نداد. ۳- با توجه

سایه جلیلی بر دولت رئیسی

فصل مشترک بهزاد و سعید

سایه او در دوره روحانی توجه داشت؛ چون به لحاظ شیوه اداره کشور و نگاه سیاسی- اقتصادی در تعارض بودند. دیدارهای او با نمایندگان اصولگرا در زمان روحانی «کارگروه فشار به دولت روحانی» خوانده می‌شد؛ اما اکنون که تیم اصولگرایان دولت را در دست گرفته، مشخص نیست چرا جلیلی به جای اینکه خواستار عملیاتی‌شدن ایده‌هایش در دولت شود، همچنان اصرار به نگاه‌دشت دولت در سایه دارد. او در مناظرات‌های انتخاباتی‌اش مدعی بود در آن هشتت سال بعد به سایه دولت مستقر حرکت کرده و با نقاط ضعف و قوت دولت آشنا بود و برنامه‌های جامعه داشته است. شایعه شده بود رئیسی جایگاه مشاور راهبردی ریاست‌جمهوری را برای جلیلی در نظر گرفته، ولی او آن را نپذیرفته و با ردکردن این پیش‌نهاد گفته است: «من در اینجایی که هستم مؤثرتر بوده و هر وقت بخواهید به شما یا هر وزیری مشاوره می‌دهم؛ اما به نظر می‌رسد او همچنان مشاوره‌هایش را به مجلسیان می‌دهد نه دولت هم‌مسو. احتمالاً کسی از جلیلی در دولت ردخواست مشاوره نگه کرده است. اگر چه او در جلسه ستاند هماهنگی اقتصادی دولت که دوم آبان به ریاست آیت‌الله رئیسی، رئیس‌جمهور، برگزار شد، حضور یافته بود، اما مشخص نیست با توجه به اینکه او سمتی رسمی در دولت ندارد، جایگاه خودش و ایده‌هایش در تیم اقتصادی دولت جدید چیست.

علاقه اصولگرایان به دولت در سایه

توضیح دولت در سایه پرداخت. او بعد از مشخص‌شدن نتیجه انتخابات ریاست‌جمهوری سال ۹۲ در پیام تبریکش به روحانی نوشت: «معتقدان به گفتمان انقلاب اسلامی وظیفه و حق خود می‌دانند با نگاهی ملی و فراتر از رقابت‌های انتخاباتی به‌منایه دولت در سایه در چارچوب قانون و اخلاق، منتخب ملت و دولت را در جهت رفع کاستی‌ها، تصحیح ایرادها و حرکت در مسیر خدمت به مردم… یاری کنند و یابناگر مطالبات مردم باشند». جلیلی در سال ۹۶ هم بعد از کنارگیری به نفع رئیسی و سپس بعد از شکست رئیسی به روحانی به او پیشنهاد تکنیک دولت در سایه را داد. هرچند جلیلی با آنکه سعی می‌کرد این ایده‌اش را به صورت سازماندهی‌شده پیش ببرد، در عمل دولت در سایه‌ایشان جز اقتفادنامه و تفهیم‌نامه‌ای نبود. به عملکرد دولت روحانی نبود. سعید جلیلی در دولت رئیسی هم از علاقه‌اش یعنی دولت درسایه‌بودن دست نمی‌کشد، چنان‌که بعد از روی‌کارآمدن دولت رئیسی گفته بود: «هر دانشگاه می‌تواند یک دولت سایه با دولت شاهد برای کمک به دولت باشد. دانشگاه ما باید این کار را بکند و مدغمه خود بداندن که چطور می‌توان به دولت کمک کرد». او در توضیح اینکه مصداق دولت در سایه چیست، چنین تشریح کرد: «در مناظرات انتخاباتی مفهومی تحت عنوان دولت سایه مطرح شد که یکی از مصادیقش بسج استادان است که می‌تواند با فعالیت خود سایه به سایه مسائل را دنبال کند. استادان، به ویژهٔ بسبج استادان می‌توانند اگر کار درستی در حال انجام است، برای تسریع آن به دولت کمک کنند و اگر کار ناقصی دنبال می‌شود، با رصد وقایع برای کمک به دولت وارد میدان شوند».

عزت‌الله ضرغامی

عزت‌الله ضرغامی که حالا وزیر میراث فرهنگی و گردشگری است نیز روزگاری در خیال تشکیل دولت در سایه به‌سری می‌برد و بعد از انتخابات سال ۹۶ در گفت‌وگو مطرح‌کردن اینکه رئیسی می‌تواند اثراتیواری قوی برای

قانونا قابل انتشار نیست؛ مرحمت فرمایید مهر محرمانه نامه را حذف نمایید تا بتوانم نامه شورا را برای اطلاع عموم علنی نمایم.»

در ادامه طحان‌نظیف، سخنگوی جدید شورای نگهبان، در گفت‌وگویی با نشریه «عصر اندیشه» درباره علت عدم انتشار دلایل ردصلاحیت‌ها گفت که برای این کار محذورت شرعی و قانونی درباره حفظ حیثیت و آبروی دولت وجود دارد.

لاریجانی هم در پاسخ به این گفت‌وگو و خطاب به طحان‌نظیف نوشت: «برادر گرامی جناب آقای طحان‌نظیف جناب‌عالی در مصاحبه اخیر، درباره اعلام عمومی دلایل عدم احراز صلاحیت نامزدها فرمودید چنین کاری شرعاً و قانوناً ممکن نیست، زیرا به حیثیت افراد که امری محظرت است، لطمه وارد می‌کند. این سخن به‌طور کلی درست است؛ اما درباره افرادی نظیر حقیر که خود درخواست علنی‌کردن آن را دارم، وجاهت ندارد و مسئولیت آن بر عهده شورای نگهبان نیست. ضمناً این‌گونه بیانات شما ابهام‌های دیگری نیز ایجاد می‌کند و شفاف‌کردن موضوع را بیش از پیش ضروری می‌سازد. این مطلب درباره نهاده‌ا و دستگاه‌هایی که در این تصمیم شورا مشارکت داشته‌اند نیز صادق است. جناب‌عالی جوان تحصیل‌کرده و متدینی هستید. از ابتدای خدمت در نظام اسلامی، مراقب باشید در بیان و عمل خود به کسی ظلم نکنید، حتی به نحو ایهام». پیش از این نیز لاریجانی در آستانه برگزاری انتخابات ریاست‌جمهوری سیزدهم و همچنین در ۱۶ مرداد ۱۴۰۰ مکرراً از شورای نگهبان درخواست کرده بود علت عدم احراز صلاحیت وی را علنی اعلام کنند.

به‌رحال تا اینجا کار دلایل ردصلاحیت لاریجانی به عموم مردم اطلاع داده نشده؛ شرایطی که برخلاف میل خود لاریجانی است. در چنین وضعیتی حالا او در نامه‌ای مسبوط و ۳صفحه‌ای درباره دلایل شورای نگهبان پاسخ داده است.

سال نوزدهم • شماره ۴۱۴ • روزانه

روزنه

در نشست پیش‌همایش بزرگداشت آیت‌الله سیدجواد خامنه‌ای (ره) مطرح شد

آیت‌الله سیدجواد حسینی خامنه‌ای تجسمی از زهد و تقوا

● **شوق:** در نشست پیش‌همایش بزرگداشت آیت‌الله حاج سیدجواد حسینی‌خامنه‌ای که صبح دیروز به همت ستاد برگزاری بزرگداشت این عالم ربانی در مشهد برگزار شد، شخصیت این فقیه وارسته با حضور اساتید و پژوهشگران مورد تبیین و بررسی قرار گرفت.در این نشست که با حضور اساتید سطوح عالی حوزه علمیه خراسان، پژوهشگران حوزه و دانشگاه و برخی از بستگان نزدیک آیت‌الله سیدجواد خامنه‌ای در محل تالار موزه قرآن حرم مطهر رضوی برگزار شد، برخی از پژوهشگران و اساتید دانشگاه به بیان ضرورت بررسی سیره و روش‌های شخصیت‌های برجسته و عالمانی چون آیت‌الله حاج سیدجواد حسینی‌خامنه‌ای و نیز تبیین ابعاد گوناگون شخصیت ایشان پرداختند.حجت‌الاسلام سیدامید مؤذنی در این نشست، با اشاره به برخی از جلوه‌های اخلاقی و جایگاه علمی والای آیت‌الله سیدجواد خامنه‌ای افزود: چنین شخصیتی که تجسمی از علم‌ورزی، زهد و تقواست می‌تواند الگویی بسیار مناسب برای نسل امروز و به‌ویژه حوزه‌های علمیه و طلاب باشد.

در ادامه این نشست دکتر ابوالفضل حسن‌آبادی، پژوهشگر تاریخ شفاهی علمای خراسان گفت: برای یادداشت‌ن یک عالم از چند منظر باید به بررسی پرداخت که در این‌میان زمانه و مکانی که آن شخصیت در آن قرار داشته است، اهمیت ویژه‌ای دارد. این پژوهشگر تاریخ شفاهی علمای مشهد ضمن اشاره به ویژگی‌های فرایند تاریخ شفاهی به بررسی‌های اخیر

در مجموعه نسخ خطی آستان قدس رضوی اشاره کرد و گفت: اخیراً منابع خوبی از کتابخانه ایشان پیدا شده که حدود ۱۰ نسخه از آنها خطی است و در برخی از آنها از دستخط رهبر معظم انقلاب متوجه شدیم این آثار مربوط به افراد خاندان ایشان است. غلامرضا جلالی، عضو هیئت علمی پژوهشکده اسلام تمدنی دفتر تبلیغات اسلامی از دیگر مدعوین این همایش در سخنرانی با موضوع «مقاطع حیات اجتماعی آیت‌الله سیدجواد حسینی‌خامنه‌ای (ره)» گفت: اگر بخواهیم چنین شخصیت‌های مهم و اثرگذار تاریخی را به‌درستی بررسی کنیم، باید به شرایط حیات اجتماعی و محیط فرهنگی توجه دقیق داشته باشیم. او ادامه داد: گذشته از همه ویژگی‌های اخلاقی و علمی و اجتماعی آیت‌الله سیدجواد خامنه‌ای در حقیقت ما وامدار حیات ایشان هستیم؛ چراکه فرزندی چون رهبر معظم انقلاب آیت‌الله سیدعلی خامنه‌ای را در آدام خود پرورش دادند. دکتر موسی حقانی، استاد دانشگاه و معاون پژوهشی مؤسسه مطالعات تاریخ ایران از دیگر مهمانان این نشست بود که با موضوع «سبک‌شناسی علمای معاصر شیعه در فعالیت سیاسی» به ایراد سخنرانی پرداخت و با بیان اینکه باید از منظر دیگری به بررسی شخصیت اجتماعی افرادی نظیر آیت‌الله حاج سیدجواد حسینی‌خامنه‌ای پرداخت، گفت: اینکه ایشان تارک دنیا بودند به این معنا که زاهد و بی‌رغبت به دنیا بودند، صحیح است،

اما به‌معنای ترک حیات اجتماعی نیست. متأسفانه پس از انقلاب در میزان توجه به شخصیت‌های دینی براساس فعالیت‌های خاص سیاسی ایشان اقدام شد که این به دلیل آدرس اشتباهی بود که قبل از انقلاب به مردم داده شد و این آدرس غلط نگاه‌ها را محدود کرد و متأسفانه موجب غفلت از بسیاری از شخصیت‌های دینی شد. حقانی در ادامه با تأکید بر پیشینه حیات اجتماعی سیاسی آیت‌الله سیدجواد خامنه‌ای و حوادثی که ایشان شاهد بوده است به تبیین سلوک اجتماعی سیاسی ایشان پرداخت و افزود: آیت‌الله سیدجواد خامنه‌ای با تجربه‌های تلخی که با وضعیت سیاسی در آنجبه و نیز در چشم دیده بود، آگاهانه تصمیم به این گرفته بود که در ارتباط با مردم به جنبه تقویت دینی بپردازد و البته در مواقع لزوم نیز کنش‌های سیاسی لازم را بروز دهد، مانند زمان تبعید امام خمینی (ره)، حجت‌الاسلام رضا مظاهری، رئیس مؤسسه کتاب‌شناسی شیعه به‌عنوان آخرین سخنران، به بیان روش‌های درک و دریافت جایگاه علمی شخصیت‌های حوزوی پرداخت و با بیان اینکه بررسی اساتید هر فرد یکی از راه‌های تعیین موضوع تعبیر موجود در اجازات آیت‌الله سیدجواد خامنه‌ای است. همچنین میرزای نائینی و آیت‌الله شیخ عبدالکریم حاج‌آقا حسین قمی و میرزامحمد آقازاده و در نجف نائینی و آقاضیاء عراقی بهره برده است که از برترین شخصیت‌های علمی تاریخ شیعه هستند. نویسنده کتاب «سیمای فرزانتگان» در ادامه با بیان جایگاه اجازات علمی در شناخت شخصیت‌های علمی به موضوع تعبیر موجود در اجازات آیت‌الله سیدجواد خامنه‌ای پرداخت و گفت: در تعبیر عالمان بزرگی همچون میرزای نائینی و آیت‌الله شیخ عبدالکریم حاج‌آقا حسین قمی و میرزامحمد آقازاده و در نجف نائینی و آقاضیاء عراقی بهره برده است که از برترین شخصیت‌های علمی تاریخ شیعه هستند. نویسنده کتاب «سیمای فرزانتگان» در ادامه با بیان جایگاه اجازات علمی در شناخت شخصیت‌های علمی به موضوع تعبیر موجود در اجازات آیت‌الله سیدجواد خامنه‌ای پرداخت و گفت: در تعبیر عالمان بزرگی همچون میرزای نائینی و آیت‌الله شیخ عبدالکریم حاج‌آقا حسین قمی و میرزامحمد آقازاده و در نجف نائینی و آقاضیاء عراقی بهره برده است که از برترین شخصیت‌های علمی تاریخ شیعه هستند. نویسنده کتاب «سیمای فرزانتگان» در ادامه با بیان جایگاه اجازات علمی در شناخت شخصیت‌های علمی به موضوع تعبیر موجود در اجازات آیت‌الله سیدجواد خامنه‌ای پرداخت و گفت: در تعبیر عالمان بزرگی همچون میرزای نائینی و آیت‌الله شیخ عبدالکریم حاج‌آقا حسین قمی و میرزامحمد آقازاده و در نجف نائینی و آقاضیاء عراقی بهره برده است که از برترین شخصیت‌های علمی تاریخ شیعه هستند. نویسنده کتاب «سیمای فرزانتگان» در ادامه با بیان جایگاه اجازات علمی در شناخت شخصیت‌های علمی به موضوع تعبیر موجود در اجازات آیت‌الله سیدجواد خامنه‌ای پرداخت و گفت: در تعبیر عالمان بزرگی همچون میرزای نائینی و آیت‌الله شیخ عبدالکریم حاج‌آقا حسین قمی و میرزامحمد آقازاده و در نجف نائینی و آقاضیاء عراقی بهره برده است که از برترین شخصیت‌های علمی تاریخ شیعه هستند. نویسنده کتاب «سیمای فرزانتگان» در ادامه با بیان جایگاه اجازات علمی در شناخت شخصیت‌های علمی به موضوع تعبیر موجود در اجازات آیت‌الله سیدجواد خامنه‌ای پرداخت و گفت: در تعبیر عالمان بزرگی همچون میرزای نائینی و آیت‌الله شیخ عبدالکریم حاج‌آقا حسین قمی و میرزامحمد آقازاده و در نجف نائینی و آقاضیاء عراقی بهره برده است که از برترین شخصیت‌های علمی تاریخ شیعه هستند. نویسنده کتاب «سیمای فرزانتگان» در ادامه با بیان جایگاه

از سطح علمی ایشان است.